

SAMENVATTING

In het kader van het SoilCare-project is het concept van bodemverbeterende teeltsystemen (Soil Improving Cropping Systems, SICS) getest en geëvalueerd om de duurzaamheid en de winstgevendheid te verhogen. Het uitgangspunt hierachter is dat er combinaties van teeltsystemen bestaan die de bodemkwaliteit verbeteren en tegelijk een positief effect hebben op de winstgevendheid en de duurzaamheid.

De SICS bestaan uit drie elementen: lange vruchtwisseling, bodemverbeterende gewassen en agronomische beheerstechnieken. Deze beleidsnota is de reactie van SoilCare op de openbare raadpleging over de nieuwe EU-bodemstrategie - waarbij de nadruk wordt gelegd op hoe de bevindingen de strategie kunnen informeren en versterken. De bevindingen houden rechtstreeks verband met de vragen in de raadpleging over indicatoren voor de gezondheid van de bodem, de wijze waarop de EU landbouwers beter kan ondersteunen en de belangrijkste factoren voor de toepassing van SICS.

Opleiding voor empowerment

De bodem bedekt houden met diverse

BELEIDSOPTIES

Acties ter ondersteuning van de invoering van SICS:

- Belanghebbenden en landbouwers betrekken bij de ontwikkeling van nationale en subnationale beleidsinstrumenten
- De bij het nieuwe GLB ingevoerde strategische planningsaanpak gebruiken om samen met de landbouwers minimumeisen en vrijwillige maatregelen en regelingen uit te werken die aan de plaatselijke omstandigheden zijn aangepast
- Landbouwers vertrouwen geven in beleid en subsidies via regelingen van >7 jaar en flexibiliteit voor regionale verschillen (zie onderstaande SICS Potentieel-index)
- De capaciteit van de bedrijfsadviseringsdiensten versterken en zorgen voor onafhankelijkheid van de industrie.

Landbouwers,
bosbouwers
en andere
grondgebruikers
ondersteunen bij de
toepassing van SICS
via het GLB en de
bedrijfsadviesdiensten
van de EU

@SoilCare_eu

Het SoilCare-project wordt gefinancierd door het onderzoeks- en innovatieprogramma Horizon 2020 van de Europese Unie in het kader van subsidieovereenkomst nr. 677407.

Indicatoren om de huidige toestand van de bodem te beoordelen en veranderingen te volgen

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren opgenomen die in het kader van het SoilCare-project zijn voorgesteld voor de opvolging van de bodemkwaliteit in courante teeltsystemen. Benadrukt moet worden dat deze indicatoren worden aanbevolen voor de opvolging of beoordeling van teeltsystemen over korte perioden (**2-3 jaar**), en dat andere indicatoren van de bodemkwaliteit over langere perioden relevant kunnen zijn. SoilCare stelt hier voor ten minste één indicator te gebruiken voor elke dimensie van bodemkwaliteit.

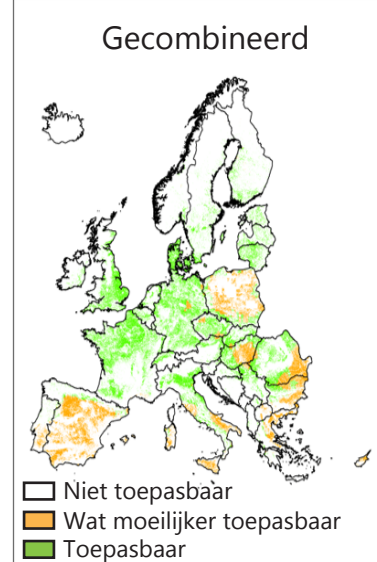
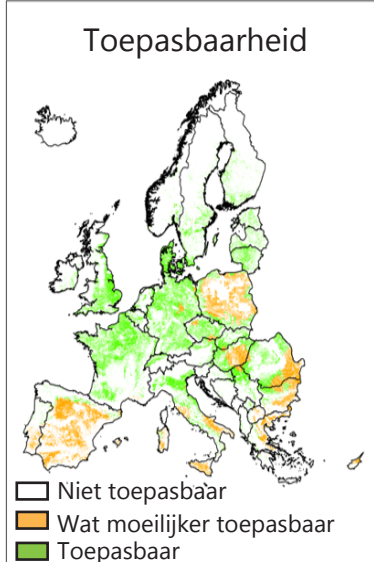
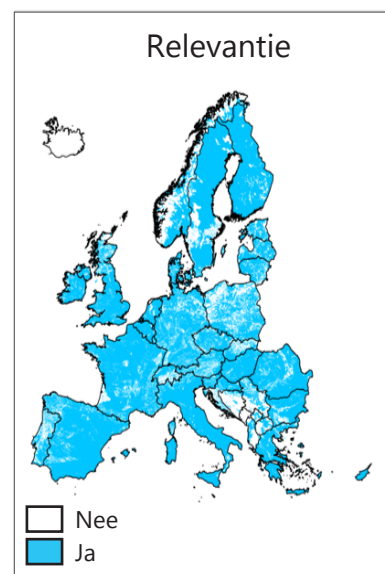
Meer informatie over de methoden en resultaten is te vinden in verslag D5.3, dat beschikbaar is op <https://www.soilcare-project.eu/resources/deliverables>

Categorie	Indicator (eenheid)	Methode
Bodemproductiviteit	Gewasopbrengst biomassa in droge stof (t ha ⁻¹ jaar ⁻¹)	Opbrengstmeting of kwadraatbemonstering
Fysische eigenschappen van de bodem	Waterstabile toeslagstoffen (%)	Nat zeven (250 µm - 2 mm)
Biologische activiteit van de bodem	Aanwezigheid van regenwormen (aantal /m ²)	Mosterdextractiemethode
Organische koolstof in de bodem	Totaal organisch koolstof (%)	Walkley-Black methode

Gebruik van de SICS-potentieelindex voor een regionaal inzicht in bedreigingen voor de bodem

In het kader van het SoilCare-project is een "SICS-potentieelindex" opgesteld waarbij kaarten voor heel Europa en kennis van deskundigen worden gecombineerd om na te gaan waar SICS het best kunnen worden toegepast, rekening houdend met zowel de toepasbaarheid van de SICS (op basis van onder meer neerslag, droogte, bodemtype en landgebruik) als de relevantie ervan om bepaalde bedreigingen te beperken (bv. erosie, verdichting, verlies van organische stof, bodemfauna). De onderstaande kaarten zijn een voorbeeld van de SICS-potentieelindex voor bedekkingsgewassen, en laten zien dat deze in een groot deel van Europa breed toepasbaar zijn (groene kleur). Op sommige locaties kan het echter aanvankelijk moeilijk zijn om SICS toe te passen, bijvoorbeeld het planten van bedekkingsgewassen in een reeds droog klimaat (oranje kleur).

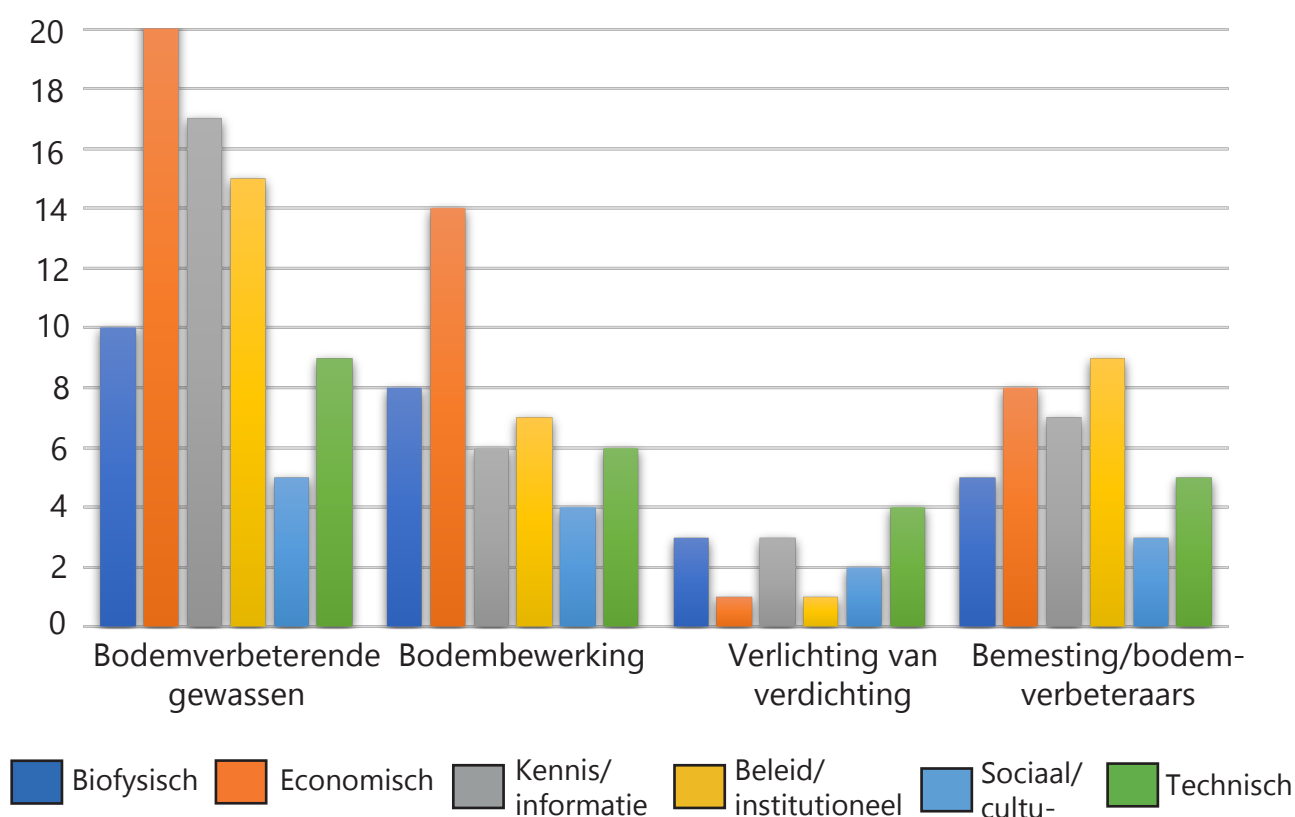
Het beleid kan gebruik maken van deze kaarten door inzicht te krijgen in de specifieke bedreigingen in specifieke regio's en welke SICS kunnen worden toegepast om de bodemgezondheid en het bodembeheer in elke regio te helpen verbeteren. Daarom benadrukken zij dat verschillende strategieën en SICS op verschillende gebieden moeten worden toegepast om de gezondheid van de bodem optimaal te verbeteren.

Factoren die van invloed zijn op de invoering van SICS

SoilCare testte en evalueerde een reeks bodemverbeterende teeltsystemen op onderzoekslocaties in 16 Europese landen. Tijdens workshops werd het totale aantal unieke toepassingsfactoren geteld dat door belanghebbenden werd genoemd (biofysisch, economisch, kennis/informatie, beleid/institutioneel, sociocultureel en technisch). De SICS-praktijken werden gegroepeerd in de volgende clusters: bemesting/bodemverbeteraars, bodemverbeterende gewassen (bedekkingsgewassen en vruchtwisseling), bodembewerking en vermindering van verdichting. De onderstaande figuur toont, uitgesplitst naar SICS-cluster, de belangrijkste toepassingsfactoren die door lokale belanghebbenden zijn vastgesteld tijdens workshops die in 13 van de 16 onderzoekslocaties zijn georganiseerd.

Meer details zijn te vinden in de landenverslagen die beschikbaar zijn op <https://www.soilcare-project.eu/resources/resources-for-policy-makers/42-resources/254-policy-reports>. De volledige EU- en locatieoverschrijdende analyse is te vinden onder D7.2 op <https://www.soilcare-project.eu/resources/deliverables>

Beleid op het niveau van de EU en de lidstaten

Uit een analyse van de bij het SoilCare-landbouwsysteem betrokken partijen blijkt dat het huidige beleidskader de belangrijkste bedreigingen voor de gezondheid van de bodem aanpakt, maar dat de gevolgen van het beleid grotendeels worden bepaald door de wijze waarop het op regionaal en lokaal niveau ten uitvoer wordt gelegd. Dit moet op EU-niveau beter worden erkend, zodat meer verantwoordelijkheid naar de lidstaten kan vloeien. Zo kan het beleid doeltreffender worden uitgevoerd op een manier die voor de landbouwers op een meer lokale schaal zinvol is, rekening houdend met hun uiteenlopende situaties en behoeften.

Het volledige verslag waaruit deze beleidsnota is samengesteld, kan hier worden geraadpleegd (D7.2 Report on the selection of good policy alternatives at EU and study site level): <https://www.soilcare-project.eu/resources/deliverables>

@SoilCare_eu

Het SoilCare-project wordt gefinancierd door het onderzoeks- en innovatieprogramma Horizon 2020 van de Europese Unie in het kader van subsidieovereenkomst nr. 677407.

